ŠERIJATSKO-PRAVNI PROPISI

KOJI SE VEŽU ZA POSJETITELJE UGOSTITELJSKIH OBJEKATA

Safet Suljić

Izražavamo najiskreniju zahvalu svakom onom ko na bilo koji način doprinese distribuciji ove knjige, uz prethodno spomenute uslove - neka ga Allah Uzvišeni nagradi za njegov iskren trud.

U slučaju da imate bilo koju korekciju, komentar ili sugestiju u vezi ove publikacije, javite nam se na sljedeću adresu: safet.suljic@gmail.com

Izdavač:

SAFETSULJIC.COM WEB PUBLISHING

e-mail: safet.suljic@gmail.com

web page: www.safetsuljic.com

ŠERIJATSKO-PRAVNI PROPISI KOJI SE VEŽU ZA POSJETITELJE
UGOSTITELJSKIH OBJEKATA
(HOTELE, MOTELE, APARTMANE)

Napisao: Fehd b. Jahja El-Amiri
Prijevod: Safet Suljić, prof.
Lektor: Edis Aganović
DTP: Ebu Talha
Dizajn: Ebu Talha
Izdavač: SAFETSULJIC.COM

1438/2017

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

UVOD

Hvala i zahvala pripada Uzvišenom Allahu, dželle še'nuhu, Koji sve u mjeri stvori i odredi, Koji mu'mine Pravim putem uputi, a nevjernicima bolnu kaznu pripremi.

Neka su salavat i selam na Njegovog odabranog roba i poslanika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, na one koji su se prihvatili Njegove upute, koji se drže Sunneta, i na sve sljedbenike istine do Sudnjega Dana.

A zatim:

Na pragu smo još jedne sezone ljetnih odmora, i raznoraznih putovanja, prilikom koji se ljudi pokreću (putuju) na razne dijelove zemaljske kugle, svejedno da li bili putnici ili pak turisti.

Od ustaljene prakse koja se direktno veže za ove dvije kategorije ljudi (putnike i turiste), jeste i to da odsjedaju (borave) u ugostiteljskim objektima kao što su hoteli, moteli, prenoćišta... stoga je neophodno da čovjek musliman zna neke smjernice kako se ponašati u takvim situacijama, odnosno šta mu je dozvoljeno a šta zabranjeno prilikom boravka u navedenim objektima.

NEŠTO VIŠE O UGOSTITELJSTVU

Ugostiteljstvo je privredna i uslužna djelatnost, čiji je cilj pružanje usluga posjetiteljima (klijentima) za koje oni plaćaju određenu (prethodno utvrđenu) cijenu.

Djelatnost ugostiteljstva se vrši u objektima koje nazivamo ugostiteljski objekti.

Klijenti u ugostiteljstvu su: turisti, putnici i rezidentne osobe koje u ugostiteljskim objektima zadovoljavaju svoje potrebe.

Ugostiteljstvo je u mnogim zemljama usko vezano sa turizmom i predstavlja važan izvor prihoda.

Oblici ugostiteljstva su: hotelijerstvo, restoraterstvo, ugostiteljstvo u saobraćajnim sredstvima, gastrologija (kulinarstvo).

UGOSTITELJSKI OBJEKTI

Prema tipu i vrstu usluga ugostiteljske objekte možemo podijeliti na:

- Ugostiteljske objekte za pružanje usluge smještaja

- I ugostiteljske objekte za pružanje usluga hrane i pića.

Pored ovih osnovnih usluga, u ugostiteljskim objektima se mogu priređivati i različiti oblici zabave, svečanosti i proslave.

Prema kvaliteti i broju usluga koje pružaju, ugostiteljskim objektima se određuje kategorija.

Danas se najčešće za kategorisanje ugostiteljskih objekata koriste ‘zvjezdice’.

Veći broj zvjezdica označava da je usluga kvalitetnija i potpunija (i skuplja).[1]

Neki od ugostiteljskih objekata su hoteli, restorani, luksuzni apratmani, prenoćišta...

Kod nas (u Bosni i Hercegovini) imamo ugostiteljske objekte poput: kafića, aščinica, buregdžinica, ćevabdžinica...; dok historijski gledano tu su još hanovi i saraji.

ŠERIJATSKO-PRAVNI PROPISI KOJI SE VEŽU ZA POSJEETITELJE UGOSTITELJSKIH OBJEKATA

Kako se definiše (tretira) ugovor koji pružaju ugostiteljski objekti?

Na samom početku neophodno je ukazati na činjenicu da je ugostiteljstvo privredna i uslužna djelatnost, čiji je cilj pružanje usluga posjetiteljima (klijentima) za koje oni plaćaju određenu (prethodno utvrđenu) cijenu.

Iznajmljivanje ili davanje u zakup ar. Idžara je ugovor kojim vlasnik tačno određene imovine prenosi pravo njenog korištenja na drugu osobu na tačno određen period uz dogovorenu cijenu (rentu).

Dakle, sve što ne može biti korišteno bez konzumiranja ne može biti predmet idžare (npr. novac, hrana, gorivo itd.).

[1] Hotel Burj Al-Arab je luksuzni hotel u Dubaiju, Ujedinjeni Arapski Emirati. Visok je 321 metar i jedini je hotel na svijetu sa čak sedam zvjezdica.

Praktično, kada bi klijent (posjetitelj) došao u hotel i iznajmio sobu na četiri dana, a potom odluči da smanji period boravka u hotelu kako bi povratio određenu svotu novca (ili ne želi platiti unaprijed dogovrenu cijenu), to mu ne bi bilo dozvoljeno osim uz pristanak ugostitelja (vlasnika hotela) jer su oni pod ugovorom davanje u zakup ar. Idžara.

Da li je dozvoljeno da se sklapa ugovor (iznajmljuje soba, ugostiteljski objekat) Petkom tokom trajanja džuma namaza?

Postoje dva stanja:

Prvo: *Ukoliko je vlasnik ugostiteljskog objekta u svome mjestu (nije musafir tj.putnik) haram mu je da sklapa ugovor jer je obavezan biti na džuma namazu, a ugovori sklopljeni u tom vremenu su ništavni.*

A klijent (posjetitelj) ukoliko je musafir onda za njega biva pokuđeno (ar. Mekruh) sklapati ugovore tokom trajanja džuma namaza.

Drugo: *Ukoliko su vlasnik ugostiteljskog objekta i klijent (posjetitelj) putnici (musafiri) onda im je dozvoljeno sklapati ugovore s obzirom da nisu obavezni klanjati džuma namaz.*

Propis uzimanja stvari (koje su u osnovi postavljenje za klijente) iz ugostiteljsog objekta (soba) prilikom napuštanja istog?

Stvari ili roba koje se nalaze u ugostiteljskim objektima može se gledati sa nekoliko aspekata, odnosno imaju nekoliko različitih stanja a samim time i propisi bivaju drugačiji:

- *Potrošačka roba (artikli) koji se svakodnevno upotrebljavaju poput sredstava lične higijene, toalet papir, vrećica za smeće, maramica... sve navedeno je dozvoljeno koristiti shodno potrebi, jer su iste stvari uračunate u cijenu apartmana, ili pak dotični artikli su pruženi besplatno svim posjetiteljima ugostiteljskog objekta.*
- *Stvari (roba) koja nije „potrošne“ prirode poput recimo serdžada za namaz, vaga, električni aparata (tv, sateliski prijemnik, modem,)... sve navedeno nije dozvoljeno otuđiti iz dotičnih prostorija jer ne ulaze u okvir ugovora o iznajmljivanju, a niti su potrošna roba.*
- *Razni promotivni artikli koje vlasnik postavi radi lične reklame kao što su: olovke, rokovnici, ugostiteljski promotivni plakati i magazini... sve navedeno ne spada niti pod jednu prethodnu kategoriju, i ukoliko se posjetitelj (klijent) odluči uzeti nešto od navedenog obavezan je pitati uposlenike ugostiteljskog objekta o dotičnim stvarima.*

Propis konzumiranja hrane iz tzv. samouslužnih bifea (mini restorana) bez određenih ograničenja u količini konzumirane hrane?

Dozvoljeno je da se čovjek počasto i jede u tzv. samouslužnim bifeima, iako postoji određena doza nepoznanice koliko će čovjek konzumirati hrane tj. da li će to biti u normalnim okolnostima ili pak na štetu ugostitelja – u svakom slučaju u Šerijatu postoje slične stvari koje su također dozvoljene i analogno tome i ova stvar je halal (dozvoljena).

Iznošenje hrane iz ugostiteljskog objekta (restorana, bifea) i konzumiranje iste van tih objekata bez dozvole ugostitelja?

Postoje dva slučaja:

1. *Iznošenje viška hrane koja je u osnovi spremljena klijentu (posjetitelju).*
2. *Iznošenje hrane iz restorana s ciljem konzumiranja iste u sobi ugostiteljskog objekta ili općenito van ugostiteljskog objekta.*

U oba ova slučaja najbliži odgovor bi bio da se stvar vraća na dogovor između ugostitelja i klijenta, a Allahov Poslanik, sallalahu alejhi ve sellem, kazao je: „Muslimani se drže svojih (utanačenih) dogovora“. (Buhari).

A s druge strane navedena pitanja tiču se direktno ugostitelja (kako mu se ne bi nanijela šteta), kao i drugi

posjetitelja koji bi mogli eventualno biti oštećeni ovakvim postupcima drugih klijenata.

Propis samovoljnog ugošćavanja drugih osoba (koji nisu klijenti) bliski posjetitelju bez traženja dozvole vlasnika objekta, u prostorijama koje su namjenjene posjetiteljima ugostiteljskog objekta (restorani, bifei)?

Nije dozvoljeno da posjetitelj (klijent) ugosti druge osobe njemu bliske, u ugostiteljskom objektu koji je u osnovi besplatno namijenjen klijentu koji je odsjeo u dotičnom objektu, bez prethodne dozvole ugostitelja, jer u tome biva jasna šteta za ugostitelja (restoran, bife).

Propis prihavatanja i ugošćavanja osoba bliskih klijentu u sobi ili apartmanu bez prethodne dozvole vlasnika hotela (ugostiteljskog objekta)?

Dozvoljeno je da klijent (posjetitelj) ugosti drugu osobu i da joj dadne smještaj u sobi jer on raspolaže tom sobom, odnosno njenom namjenom koju je prethodno zakupio.

Ukoliko bi se desilo da vlasnik hotela dotičnu stvar zabranjuje (ugošćavanje drugih ljudi u apartmanu) a sam klijent se na početku obvezao da će poštovati pravila, onda je obavezan da ispoštuje sve što je prethodno utanačio sa osobljem hotela (apartmana) shodno hadisu: „Muslimani se drže svojih (utanačenih) dogovora“. (Buhari)

Ukoliko bi klijent ugostio drugu osobu u svoj apartman (sobu), šta biva gostu dozvoljeno, odnosno čime se može poslužiti?

U spomenutom slučaju gostu biva dozvoljeno sve što se nalazi u apartmanu (sobi) od prethodno spomenuti stvari: lične higijene, električni uređaja, maramica, posteljine...; dok sve drugo biva zabranjeno što je iz domena potrošne robe, osim sa dozvolom osoblja ili vlasnika hotela.

Propis upotrebe potrošačkih kartica (bonova, kupona) radi sticanja određenih benificija tokom boravka u ugostiteljskim objektima?

Upotreba potrošačkih kartica (bonova, kupona) radi sticanja dodatnih benificija prilikom boravka u ugostiteljskim objektima usko je vezana za način sticanja istih, pa ukoliko klijent dobije besplatno određene kartice (kupone, bonove) onda mu biva halal (dozvoljeno) upotreba isti, dok na drugu stranu; ukoliko bi se desilo da se oni kupuju za određenu svotu novca – onda to biva zabranjeno (haram), zbog postojanja nepoznanice tokom kupoprodaje, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio je prodaju s nepoznanicom (ar. Džehale) ili s velikim rizikom (ar. Garer), a ta zabrana obuhvata svojim općim značenjem bilo koju vrstu prodaje u koju trgovac ulazi s ubjeđenjem da neće moći realizovati ono što je ugovorom s njegove strane predviđeno, ili s velikom nesigurnoću. (Muslim)

Propis boravka (osamljivanja) muškarca sa ženom u ugostiteljskom objektu (apartman, soba, lift, bife, restoran)?

Osamljivanje čovjeka sa ženom strankinjom (koja mu nije mahrem) u liftu recimo ili drugdje je haram (zabranjeno), a ta zabrana bi prestala ukoliko bi čovek ušao sa svojom ženom u lift, u kome se prethodno nalazi žena (žene) strankinja.

Također, nije dozvoljeno da uđe u apartman (sobu) neko od osoblja hotela (čistači, konobari) i osami se sa ženom (ili osami se sa muškrcem), jer to biva klasično osamljivanje (miješanje) koje je po Šerijatu zabranjeno.

Propis konzumiranja hrane koja se postavlja u ugostiteljskim objektima i nudi klijentu u vidu pristupačnih namirnica u zasebnim frižiderima, te zamjena istih kupljenim artiklima van ugostiteljskog objekta?

Ugostiteljski objekti često u svojim sobama (apartmanima) nude svojim klijentima raznorazna osvježavajuća pića i prehrambene artkle (čokoladice, grickalice) kako bi klijenti dodatno uživali, a sam vlasnik objekta zaradio na tim artiklima, jer njihova cijena je uglavnom skuplja u odnosu na stvarnu cijenu istog proizvoda.

I nerijetko se desi da klijent (posjetitelj) bude u potrebi za nečim što mu se nudi u frižideru, no na kraju isti je obavezan da plati konzumiranu robu koja mu se čini

preskupom, pa pribjegne drugom riješenju, a to je da istu robu kupi van objekta i onda zamjeni sa konzumiranom.

Ovakav postupak biva zabranjen (haram) jer je vlasnik objekta postavio iste radi prodaje, a ne razmjene kojom ništa ne dobiva (ne zarađuje), i to s jedne strane, dok sa druge strane u spomenutom primjeru jasno se vidi uzurpiranje tuđeg imetka i raspolaganje istim bez ikakve osnove, što opet u Šerijatu nema nikakve osnove i biva strogo zabranjeno.

Propis davanja bakšiša osoblju ugostiteljskog objekta?

Poklanjanje imetka (bakšiša) osoblju ugostiteljskog objekta može se gledati (tretirati) na dva načina:

1. *Ukoliko je nijet (cilj) klijenta da tim gestom (postupkom) stekne određenu protuvrijednost kao recimo da mu osoblje dadne više sredstava (higijena, papir, voda) nego li u osnovi zaslužuje onda to biva „mito“ koje je strogo zabranjeno šerijatom.*
2. *Ukoliko je nijet (cilj) klijenta da tim gestom (postupkom) nagradi (počasti) osoblje ugostiteljskog objekta onda to biva dozvoljeno i smatra se pohvalnom gestom.*

Propis odsjedanja (boravka) u ugostiteljskom objektu (apartmanu, sobi) u kome se nalazi alkohol ili nešto od zabranjenih stvari muslimanima (krst, kipovi)?

Ukoliko se desi da musliman odsjedne (boravi) u sobi (apartmanu) u kome se nalazi nešto od haram stvari

(kipovi, krst, alkohol) na njemu je da upita osoblje hotela da iste predmete odstrane, i ukoliko pristanu na to (ako ugostitelj ne vidi prepreku u tome) onda je obavezan da insistira na tome i da iste prdmete udalji od sebe, a sam čin biva iz domena otklanjanja šerijatski prepreka (ar. Munkera) i udaljavanje od istih.

Dok, ukoliko bi se desilo da recimo alkohol koji se nalazi u njegovoj sobi biva ponuđen svima besplatno, onda mu je obaveza da isti uništi (prospe) kako bi umanjio eventualno zlo, a to je uvjetovano da svojim činom ne pravi veću štetu vlasniku ugostiteljskog objekta.

Propis odlaska (posjete) određeni mjesta (barova, kafića) koja se nude klijentima tokom njihova boravka u ugostiteljskim objektima (hotelima, apartmanima)?

Nije dozvoljeno muslimanu da posjećuje mjesta na kojima ima šerijatski spornih stvari (alkohol, žene, kockarnice) kao što su barovi, kafići, kasina... jer su sve navedene stvari jasno zabranjene u islamu.

I na kraju želim da spomenem neke osnovne smjernice koje se tiču ugostiteljski objekata i samog klijenta koji boravi u njima:

1. *Klijent je obavezan da obavijesti osoblje ugostiteljskog objekta ukoliko se desi da je nešto on osobono ili oni koji su pod njegovom upravom (žena, djeca) uništio (pokvario).*

2. Klijent je obavezan da prilikom napuštanja objekta (sobe, apartmana) preda ključ osoblju objekta sve jedno da li taj ključ bio u vidu elektronske kartice ili klasičan ključ.

Ukoliko bi se desilo da klijent zaboravi predati ključ, obaveza mu je da potraži način i kontaktira osoblje ugostiteljskog objekta kako bi se s njima dogovorio šta mu je činiti u toj situaciji.

3. Klijet je obavezan obavijestiti osoblje ugostiteljskog objekta o njegovom napuštanju istog (pa makar mu i isteklo vrijeme boravka) kako bi otklonio eventualne nesporazume, i na takav način sebe zaštito od neugodnosti.

4. Klijent je obavezan da se pridržava svi pravila i uvjeta koja su postavljena od strane ugostiteljskog objektaa koja nisu u koliziji sa šerijatom, a to sve shodno riječima Uzvišenog: „I ispunjavajte svoje dogovore.“ (Maida, ajet broj 1).

Allaha molim da nas poduči vjeri, i da budemo od onih koji javno i tajno slijede Allahovu knjigu i sunnet Allahova Poslanika, sallalahu alejhi ve sellem. AMIN

Safet Suljić, prof.

Zavidovići

10.10.1438-05.07.2017

Sadržaj:

SAFETSULJIC.COM